

Stany Generalne we Francji

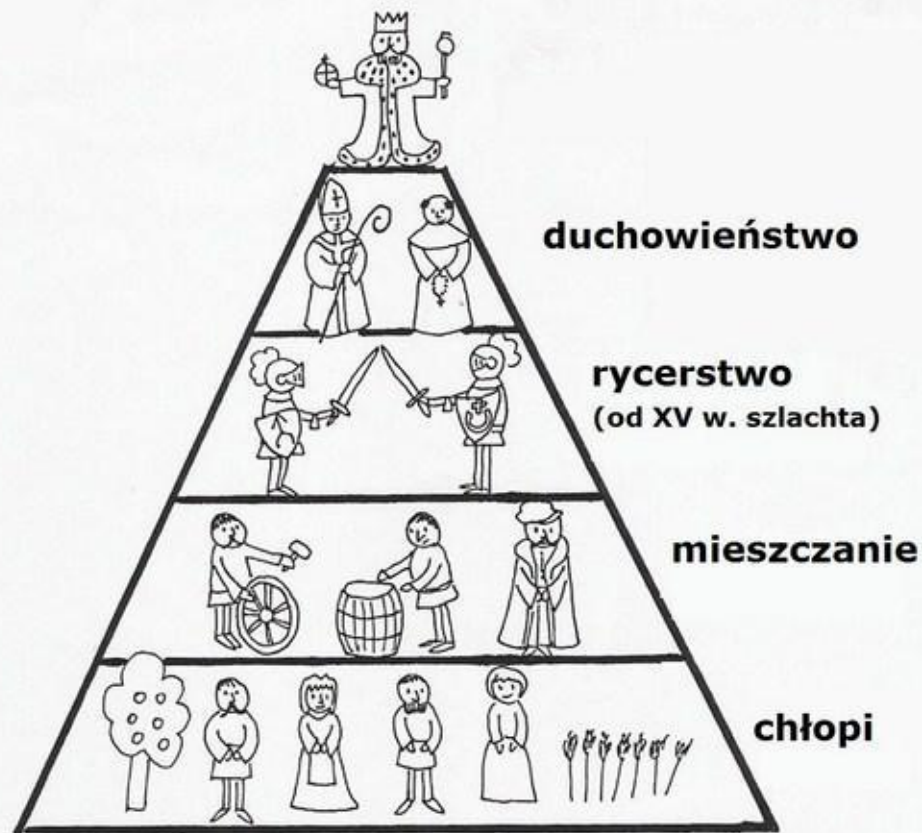

LUDMYLA PLOTNIKOVA
3TI_13

États généraux

Parlament w Królestwie Francuskim będący reprezentacją przedstawicieli społeczeństwa francuskiego (trzech stanów: kleru, rycerstwa - szlachty oraz mieszczan i chłopów), zwołane po raz pierwszy przez króla Filipa IV Pięknego w 1302 r. Delegaci byli wyposażani przez wyborców w ściśle instrukcje poselskie.

monarchia stanowa

Kompetencje Stanów Generalnych nie zostały dokładnie określone, a sprzeczności między przedstawicielami poszczególnych stanów oraz brak inicjatywy ustawodawczej ograniczyły ich znaczenie. Królowie rzadko zwoływali Stany Generalne - w okresie absolutyzmu nie zwoływano ich przez 174 lata, mimo że teoretycznie (według XIII-wiecznego stanowiska) miały one decydować o nowych podatkach.

Stany Generalne, zwołane w Orleanie pod przewodnictwem Karola IX i regentki Katarzyny Medycejskiej, rycina z XVI w. — Bibliothèqne nationale, Paryżfot. Archiwum Ilustracji WN PWN SA © Wydawnictwo Naukowe PWN

Rola i znaczenie Stanów Generalnych zmieniały się w ciągu wieków. W 1789 r. były one miejscem wystąpień przywódców stanu trzeciego, ogłosiły się Zgromadzeniem Narodowym, a później Konstytuanta, stając się pierwszym organem ustawodawczym rewolucji francuskiej.

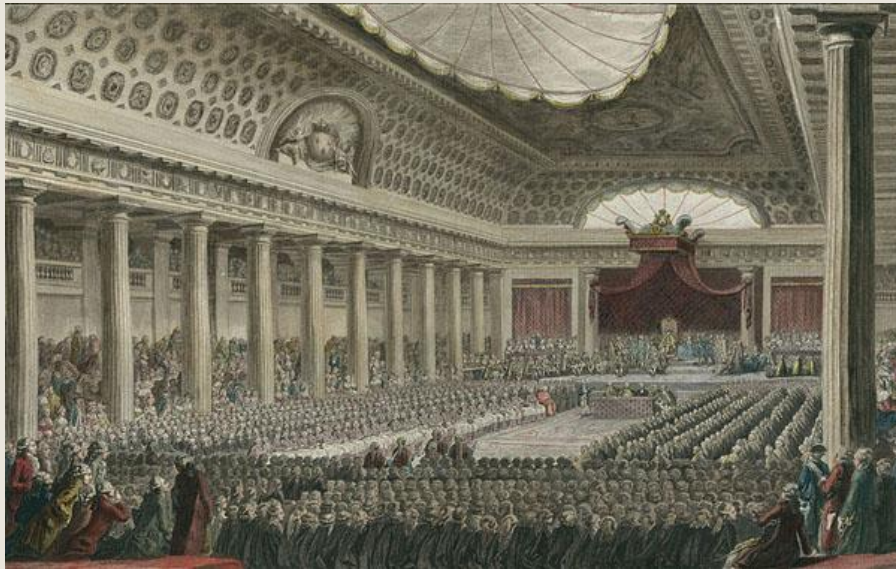

Trzy zasady ustrojowe opracowane przez legistów:

- **Król jest najwyższym zwierzchnikiem lennym (Król jest suwerenem suwerenów).** - istniejąca już wcześniej w prawie lennym zasada, która umożliwiła Kapetyngom odzyskiwanie poszczególnych lenn, a w konsekwencji do zjednoczenia kraju; dająca królowi możliwość kontrolowania wszelkich stosunków lennych na terenie królestwa, nawet ponad głowami jego wasali.
- **Król jest źródłem wszelkiej sprawiedliwości.** - również istniejąca już wcześniej, w czasach Franków zasada, wyposażająca monarchę w najwyższą władzę sądowniczą.
- **Król jest cesarzem w swoim królestwie. (łac. rex imperator in regno suo)** - zasada zakładająca, że królowi Francji, jako następcy cesarzy rzymskich na tych ziemiach przysługują uprawnienia podobne do tych, jakie posiadali cesarze rzymscy (podstawa do ukształtowania się we Francji monarchii absolutnej oraz podkreślająca suwerenność króla Francji i samego kraju (szczególnie niezależność od uniwersalistycznych dążeń cesarzy niemieckich).

Teoria , System ,Zasady

- **Teoria statutowa.** - władza królewska nie jest dziedziczona w dynastii panującej jako prywatny spadek, zasady sukcesji są określone prawem publicznym. **System agnacyjny następstwa tronu.** - zasada wyprowadzona z prawa salickiego, zabraniającego kobietom dziedziczenia *ziemi salickiej* (Francja dawniej była zamieszkana przez Franków Salickich i obowiązywało w niej ich prawo) określająca system następstwa tronu Francji jako agnacyjny, prawo do tronu posiadali jedynie mężczyźni, nie było możliwości dziedziczenia korony po kądzieli (przez małżeństwo lub po matce).

Zasada ciągłości i niepodzielności domeny.

Zasada ciągłości monarchii. - moment śmierci panującego monarchy jest automatycznie momentem wstąpienia na tron jego następcy (tzw. zasada *Król umarł, niech żyje król!* - fr. *Le roi est mort, vive le roi!*). **Zasada niepodzielności domeny.** - tzw. domena królewska, czyli ziemie należące do panującej dynastii utraciły swój prywatny charakter, stając się własnością Francji, królowie nie mieli prawa rozporządzać ziemiami wedle własnego uznania (nie mogli np. dokonać alienacji ziemi wchodzącej w skład domeny).

Stan trzeci

Stan trzeci przestał formalnie istnieć w 1791 roku z ogłoszeniem pierwszej konstytucji francuskiej.

- trzeci – nazwą tą określano w przedrewolucyjnej Francji ogół ludzi wolnych nie zaliczających się do szlachty i kleru. W chwili wybuchu rewolucji francuskiej zaliczano do niego ponad 25 milionów, a więc około 99% ludności Królestwa Francji. Można dokonać następującego podziału stanu trzeciego.
- mieszczaństwo:
 - burżuazja (bogaci kupcy, przemysłowcy, właściciele plantacji, handlarze niewolników, bankierzy)
 - wyżsi urzędnicy (intendenci prowincji, poborczy podatkowi, wyżsi urzędnicy skarbowi i sądowi)
 - ludzie wykonujący wolne zawody (np. adwokaci, lekarze, nauczyciele, literaci)
 - drobnomieszczaństwo (np. drobni kupcy, drobni urzędnicy, rzemieślnicy) – ok. 3 miliony ludzi
 - proletariąt (np. robotnicy manufaktur, czeladnicy) Stan – ok. 2,4 miliona ludzi
- chłopcy (ponad 22 miliony ludzi):
 - chłopcy – właściciele ziemi
 - chłopcy – dzierżawcy ziemi
 - "połownicy" (dzierżawiący ziemię od innych chłopów)
 - winiarze
 - chłopcy bezrolni (ponad 5 milionów ludzi)

